

GŁÓWNY INSPEKTOR PRACY

Katarzyna Łażewska-Hrycko

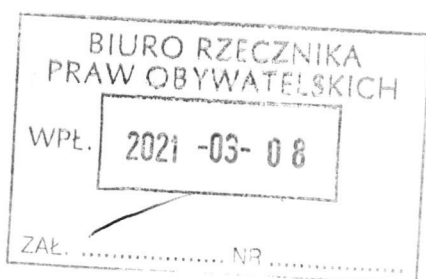
RPW/20314/2021 P
Data: 2021-03-08

Warszawa, 2021-02-11

UNP:GIP-21-08081

GIP-GKW.0601.345.2020.5

Pan

Adam Bodnar

Rzecznik Praw

Obywatelskich

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

Stanowiony Panie Rzeczniku

W odpowiedzi na pismo Pana Rzecznika z dnia 11 grudnia 2020 r. (VII.564.93.2020.ST) uprzejmie informuję, iż po ponownym zbadaniu sprawy mając na uwadze podniesione w ww. piśmie wątpliwości podtrzymuję swoje dotychczasowe stanowisko wyrażone i szeroko uargumentowane w piśmie z dnia 30 listopada 2020 r. (GIP-GKW.0601.345.2020.2) dotyczące sytuacji pracowników Telewizji Polskiej oraz treści zawieranych z nimi umów, w których podpisujący umowę aktor zobowiązuje się, że „nie będzie prezentować swojego stanowiska lub poglądów w sprawach politycznych w mediach lub w serwisach społecznościowych”.

W mojej ocenie w opisanym stanie faktycznym nie występuje zasygnalizowane przez Pana Rzecznika ewentualne naruszenie art. 11³ k.p., ponieważ zamieszczenie ww. klauzuli w umowach o pracę podpisywanych przez obie strony stosunku pracy nie stanowi *in abstracto* dyskryminacji ze względu na przekonania polityczne, gdyż zastrzeżenie to dotyczy prezentowania wszelkich poglądów w sprawach politycznych, a nie tylko poglądów przeciwnych w stosunku do partii rządzących czy też opozycyjnych. Wyjaśnienia przy tym wymaga, iż dyskryminacja oznacza nieusprawiedliwione obiektywnymi powodami gorsze traktowanie pracownika ze względu na niezwiązane z wykonywaną pracą cechy lub właściwości dotyczące go osobiście i istotne ze społecznego punktu widzenia, przykładowo wymienione w art. 18^{3a} § 1 k.p.,

bądź ze względu na zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony albo w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy. Fakt samego zamieszczania przedmiotowej klauzuli w umowach o pracę zawieranych m.in. z aktorami nie jest przejawem ich gorszego traktowania. Tak ujęta ogólnie klauzula nie ma na celu dyskryminowania osób o określonych przekonaniach politycznych. Natomiast wiążące dla stron stosunku pracy ustalenie wystąpienia dyskryminacji danego pracownika może dokonać jedynie niezawisły sąd pracy.

Podobnie, jedynie niezawisły sąd rozstrzygając określoną sprawę może w sposób wiążący dla stron stosunku pracy uznać określone postanowienie umowne za nieważne. A zatem niezależnie od deklaracji stron co do nazwy zawieranej przez nie umowy, postanowienia umowy, jak i okoliczności związane z jej wykonywaniem pozwalają na ocenę, czy strony, zawierając danego rodzaju umowę i przyjmując określone postanowienia umowne, nie wykroczyły poza granice swobody kontraktowej wyznaczone w art. 353¹ k.c. Wskazany przepis art. 54 Konstytucji RP zawarty w podrozdziale "Wolności i prawa osobiste", stanowi, że każdemu zapewnia się wolność wyrażania poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji. Nie ulega wątpliwości, że w ramach zagwarantowanej w prawie cywilnym autonomii woli strony umowy mogą zobowiązać się do niekorzystania z niektórych praw i wolności przyznanych w Konstytucji, a zaciągnięcie zobowiązania zawsze ogranicza sferę swobody postępowania dłużnika. Możliwość dobrowolnego przyjęcia ograniczenia w powyższym znaczeniu nie jest naruszeniem zasad konstytucyjnych, a w pewnym sensie stanowi nawet ich realizację, w szczególności zaś realizację wolności człowieka wynikającej z art. 31 ust. 1 Konstytucji, z której wywodzi się niekiedy cywilnoprawną zasadę swobody umów (por. wyrok TK z 29 kwietnia 2003 r., SK 24/02, OTK-A 2003, Nr 4, poz. 33). Z tego punktu widzenia możliwość zobowiązania się do nieprezentowania swojego stanowiska lub poglądów w sprawach politycznych w mediach lub w serwisach społecznościowych nie musi być uznana za niedopuszczalną w świetle art. 54 ust. 1 Konstytucji RP (a przy tym art. 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – *Prawo Prasowe*, Dz.U. z 2018 r., poz. 1914 ze zm.), zwłaszcza że potrzeba zagwarantowania mediom publicznym reprezentowanym przez Telewizję Polską S.A. bezstronności może w określonych stanach faktycznych usprawiedliwiać uzgodnienie między stronami stosunku pracy ograniczenia z korzystania z prawa do wolności wypowiedzi/prezentowania poglądów w sprawach politycznych. W tym zakresie, w mojej ocenie, tak ujęta klauzula w umowie o pracę nie wyklucza jednak dopuszczalności konstruktywnej krytyki pracodawcy, jakim jest Telewizja Polska S.A. dla zatrudnianych przez nią aktorów i dziennikarzy. Krytyka ta może bowiem być realizowana bez konotacji politycznych, a jedynie sprowadzać się do rzeczowej oceny

sposobu funkcjonowania pracodawcy celem usprawnienia realizowania jego misji publicznej polegającej na oferowaniu zróżnicowanych programów cechujących się pluralizmem, bezstronnością, wyważeniem i niezależnością (por. art. 21 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji – Dz.U. z 2020r., poz. 805).

Jeszcze raz pragnę zapewnić Pana Rzecznika, że jako Główny Inspektor Pracy jestem wdzięczny za wszelkie sygnały mogące wskazywać na naruszenie przepisów prawa pracy, do których kontroli przestrzegania została powołana Państwowa Inspekcja Pracy.

Z wyrazami szacunku

Główny Inspektor Pracy

Katarzyna Łazewska-Hrycko

PAŃSTWOWA INSPEKCJA PRACY
GŁÓWNY INSPEKTORAT PRACY
02-315 Warszawa, ul. Barska 28/30
NIP 526-10-26-544

UNP: GIP-21-08081
GIP-GKW: 0601.345.2020.5

OPLATA POBRANA
TAXE PERÇUE-POLOGNE
Umowa z Poczta Polska S.A.
ID nr 452350/W

ZA ZWROTNYM
POTWIERDZENIEM ODBIENIA

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPE. 2021-03-08

ZAK. P. NR

R

(00)359007731177859635

2020

Poczta Polska

Opłata pobrana _____ zł _____ gr

Adam Bodner
Rzecznik Praw Obywatelskich
ul. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Wyprodukowano w 2017 roku. Termin trwałości kleju 2 lata.